

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Den Hollantschen Icarvs

Hazart, Cornelius

T'Antwerpen, M. DC. LXIV.

§. III. Of de Heylighen moeten almachtigh sijn om aengheroepen te worden.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71360)

he ick saemen voldaen op al't ghene dat ghy daer naer seght / oft vraeght.

Peenius. Niemand can de Religieuse aanbidders verhooren die nae de plaetse afwesich is.

Antw. Hoe heeft dan Eliseus ghehoort / afwesich zijnde / 't ghene den Coninck van Syrien seyde in sijn slaep-kamer ?

Peenius. De Schrift voeght verhooringhe, ende teghewoordigheyt seer nauwe te saemen.

Antw. Ten doet'er niet toe / de Schrift en boeghet soe nauwe niet te saemen / ofte sy seght op een ander / datse wel konnen ghesepareere worden / ghelyck het blyckt in Eliseus, Ezechiel, ende andere. Tot hier toe en hebben wy niet een enckel argument wy u konnen perffen / dat het niet saemen en staet afwesich te zijn / ende nochtrans te hooren.

§. III.

Of de Heylighen moeten almachtigh sijn om aengheroepen te worden.

Peenius Pag. 115.

Die Religieuslyck aenghebeden sal worden, die moet met eene oneyndighe kracht aenghedaen zijn, op dat hy in alderley teghenheden helpen kan: Want dat zijn twee steunfels van ons yestrouwen in de ghebeden, voor eerst, dat hy, welken wy aenroepen sy onsen goedertieren Vader, seer ghereet om te helpen, ten anderen, dat hy almachtigh is, met ghenoeghsamen krachten, om ons te hulpe te komen, voorlien: Indien een van beyde ontbreckt, soo en kunnen wy gheen vast yestrouwen van de verhooringhe in ons bere hebben.

Antw. Hier zijn vele dinghen saemen / die ghesepareere worden / maer niet ghesepareere / daerom worden altemael saemen ontkeent.

1. Ick loochene dat de ghene / diemen aenroepen onsen

onsen goedertieren Vader moet zijn : waerom en is't niet ghenoech/dat hy onsen goedertieren vriendt zy/ en de gheneghen om ons goet te doen ?

2. Ick loochene dat de ghene die aengheroepen wordt/ moet almachtigh zijn ; waer uyt bewijst ghy my dat / is't niet ghenoech dat hy ons kan helpen/ ghelijck de Enghelen namelijck metter daet doen?

3. Ick loochene dat de Heylighen gherne ghenoechsame krachten en hebben om ons te helpen/ ten minsten/als instrumenten Gods , soo wy datelijck hier nae sullen sien.

4. Ick loochene dat indien de goedertierentheydt van eenen vader / oft almoghentheydt komt te ontbrecken/ dat wy gheen vast vertrouwen van de verhooringe in ons herte konne hebben. Dit moet al bewesen wordē/want 't zijn ulre eygen propositien, en affirmatien, die gy hoorgesiet hebt/sonder eenige pzeubē.

Peenius. De almachtigheyt wert Gode alleen toegeschreven in de H. Schrift.

Antw. Te vergheefs bewijst ghy dit met elf Schrifturen/want de sake is soo klaer als den middagh/ende wy ghelooven/dat Godt alleen almachtigh is / sae dat hy sijne almoghentheydt niemant kan mede deelen / maer wat wilt ghy hier uyt besnyten ?

Peenius Pag. 116. In de voorseyde Schriftuer-plaetsen wordt van Godt als jet eyghens gheseydt, dat hy uyt alle nooden, ende swarigheden verlossen kan, den ghenen die hem aenroepen.

Antw. Wie van ons heeft dit oyt gheloochent ?

Peenius. Uyt Esaie 45. 21. Daer en is gheen Godt meer behalven my, een Heylant, niemant isser dan ick, besnyten de Heyliche dat-se tot Godt roepende sullen verhoort worden, om dat Godt, die sulcks goedertierentlijck beloofst heeft, almachtigh is, jae groot van daet.

Antw. Choont my eens dat semant van de Heylighen dit besnyt maecht : niemant en kan ons helpen als alleen die, die welcke almachtigh is, oft de ghene, die niet almachtigh en is, en kan ons niet helpen, want hier moec het op uyt-kouen. De reste en is maer al praeten.

Peenius.

Peenius. Wanneer hy aengheroepen wordt die niet almachtigh en is, soo en kunnen wy ons niet versekeren vande verhooringhe.

Antw. **Waer staet dat gheschreven?**

Peenius. Desen lof wort Gode alleen ghegheven met te ghenstellinghe van alle anderen. Psal 115. 3. 4. *Onse God is doch in den hemel, hy doet al wat hem belieft. Haerlieder afgoden zijn silver, en gont. &c.* Psal. 146. 2. 3. *ick sal den Heere prijfen in mijn leven. En vertrouwt niet op Princen, op 'smenschen kind, by het welke gheen heylen is, jac die niet helpen konnen.*

Antw. **Wat zijn immers slechte Schryftuer-plaetsen/om te thoonen/dat de Heylighen niet aengheroepen en moghen worden / om dat sy niet almachtigh en zijn.** Want ick hoor David hter wel spreken van afgoden, en trouwloose menschen, maer niet van aeghestorvene Heylighen: **Wat wonder dat de Afgoden ons niet en souden konnen verhooren / oft helpen / aenghesten dat Paulus seght / dat eenen Afgodt niet met allen en is? 1. Cor. 8. 4.** Sout ghy dit wel derben segghen van de Heylighen? **Wat wonder oock/dat trouwloose menschen, ons niet en souden helpen / aenghesten dat hare trouwloosheydt selve / een teecken is / dat wy van haer niet te verwachten en hebben? maer sout ghy dit wel durben segghen van de Heylighen? in de welke noch vleecke / noch eenigh ghebreck ballen kan/ghelyck den H. Joannes seght Apoc. 14. 5. Sy zijn sonder vleecke voor den thron Godts?**

Peenius. Nergens en worden wy tot den Heylighen ghewesen, om in onsen nootd, hare hulpe, ende bystant te verfoecken, maer de Schrift roept ons van allen anderen alleelijck tot Godt.

Antw. **Dat is nu wederom wat anders: ghy moest bewijzen / dat de Heylighen niet en moghen aengheroepen worden om dat-se niet almachtigh en zijn. Even-wel ick sal gheerne de Schryfturen hooren/daer wy gheroepen worden tot Godt ALLEEN.**

Peenius, Psal. 50. 17. *Roep my aen in den dagh der benauweheydt, ick salder u wyt helpen.*

Antw. **Hier en wordt niet gheseydt: Roep Godt ALLEEN aen,**

Peenius.

Peenius. Psal. 91. 14. *De wijle hy my seer bemindt, soo sal ick hem igt helpen.*

Antw. **Hier en woardt niet ghesepdt:** Nicmant en kan dit doen als Godt ALLEEN.

Peenius. Prov. 18. 10. *De naem des Heeren is een stercken toren, de rechveerdighe sal daer henen loopen, ende in een hoogh verreck gheselt worden.*

Antw. **Hier en woardt wederom niet ghesepdt / dat de rechveerdighe tot niemant anders mach gaen.**

Om dit te sluyten / soo segghe ick / dat van Peenius niet anders bewesen is / als dat Godt alleen alwetende is / dat hy alleen al-om-teghenwoordigh is / dat hy alleen almachtigh is / ende dat gheene van dese goddelijcke eghendommen den Heylighen konnen roegheschreven worden : Dit selve leeren wy opeentlijck / soo en is hier dan tot noch toe niet teghen ons : Du moest bewesen worden / dat daerom de Heylighen niet moghen aengheroepen worden / om dat sy niet alwetende, noch al-om-teghenwoordigh, noch almachtigh sijn : dese bewijzen / soo ick klaer ghethoont hebbe vooz d'oogh / heeft Peenius in de penne ghelaten. Soo sullen dan de Heeren Professeurs van Ueyden / dit noch eens beseben te considereren / ende Peenium onderichten / hoe hy dit in goede forma syllogistica moet bewijzen.

Peenius. Pag. 118. Sommighe Papisten excipieren, dat de heylighen die kracht om te helpen niet van haer selven, maer van Godt hebben.

Antw. **Wat is slyten twijffel ; hebt ghy hier wat segghen?**

Peenius. Oft sy schoon die kracht van een ander hebben, nochtans indien sy die waerlijck hebben, soo zijn-se almachtigh.

Antw. **Vraeght eens bande Professeurs van Ueyden / oft dit wel volghet? segghen sy dat neen? soo loochene ick't dan: segghen sy dat ja: dat-se u dan leeren / hoe ghy dit moet bewijzen.**

Peenius. Indien de Heylighen in alle teghenspoedighe dinghen hulpe toebrenghen konnen, soo zijn-se waerlijck almachtigh.

Ant.

Antw. Ghy herhaelt een dinghen isten-mael / als segghe dan wederom / dat uw segghen niet waer en is.

Peenius. Ons lichaem leeft niet van sich selven, maer van de siele, ende nochtans leeft het waerlijck; Een gloeyend yser heeft een kracht om te branden, niet van sich selven, maer van't vyer, met welcken het vereenight wordt, ende nochtans heeft het waerlijck kracht om te branden, &c. Alsoo mede, indien de Heylighen de almachtigheydt van Godt ontfanghen, soo souden sy waerlijck daer van almachtigh gheseyghet moghen worden.

Antw. 'Tis al waer / waer't saken dat de Heylighen de almachtigheydt ontfinghen / byten twyffel / so souden almachtigh zijn: maer wy loochenen dat de Heylighen de almachtigheydt van Godt konnen ontfanghen / ende wy loochenen dat / om dat het eene onepndelijcke kracht is / die aen gheen epndelijck schepsel kan mede-gheedeelt worden. Verhalven wy loochenen oock dat-se ons niet en konnen helpen / ten zy dat sy almachtigh zijn.

Peenius, Pag. 119. Andere Paus ghesinde segghen: De Heylighen zijn in dese wercken alleenlijck instrumenten Godts, waer door Godt de selve uytwerckt.

Antw. Dat is pertinent wel gheseyd / ende dat is't dat ick begheere.

Peenius. Oft de Heylighen zijn lijdende, ende ledighe, oft krachtighe, ende mede-werckende instrumenten?

Antw. Laet ons nemen dat het mede-werckende instrumenten zijn / oft wel sedelijcke, 'tis mij al een dinghen.

Peenius. Indien dit soo is, soo sullen de Heylighen niet te min almoghende zijn.

Antw. Hier is wederom gheene apparentie van ghebolgh.

Peenius. Soo wie werckingen voortbrenght, de welke de goddelijcke macht eyghen zijn, die wordt waerlijck almachtigh gheseydt, oft schoon die macht hem mochte mede-gheedeelt zijn.

Antw. Du sie ick klaer dat Peenius eenen armen suffer is: Seght m'eens ghy goede man / als Petrus dan

den kreupelen heeft doen opstaen / ende Paulus den dooden songhelingh bertweckt van de doodt / waeren sy gheene instrumenten Godts : hoochten sy oock gheene wercken boort die eyghen zyn aen de goddelijcke machte / aenghesien dat Christus updruckelijck seggt / dat de oprechte gheloovigh meerder wercken sou doen als hy : zyn sy daerom almachtigh gheweest : Seght ghy / dat-se niet mede ghewerckt hebben : thoont my dat upt Schyssture: daer-en-hoben / thoont my in wat qualstept / dat de Enghelelen ons draghen in hare handen , en oft sy daerom almachtigh zyn :

Peenius. Indien de ghene, welcker hulpe Godt gebruyckt in't distribueren van de hemelsche gaven en weldaden , religieuselijck moesten aengheroepen worden , soo soudent wy den dienaren des Woordts, *de wytdaelders der verborghentheden Gods*, oock moeten aenroepen.

Antw. Nihil ad rem : Ghy laet utwe boozstellinghe sicken / sonder een tittelken by te brenghen / om de selve upt Schyssture te bewijzen : men vraght hier / oft de Heylighen eenighe goddelijcke wercken niet en konnen uptwercken als instrumenten Godts, ten zy dat sy almachtigh zyn : bewijst dat.

Ten anderen / hier komt ghy wederom te boozschijn met uw MOETEN, het welck niemant van ons opt ghesepdt heeft.

Peenius. Indien de Heylighen gheene autheuren en zyn van die weldaden, maer alleenlijck dienaers , soo en zyn die weldaden niet van den Heylighen , maer van Godt te begheeren.

Antw. Ten volght niet / want de Predskanten / soo sy segghen / zyn bedevaers van die weldaden / oft verborghentheden Godts, namelijk van den Doop, ende het Nachmael : Mach ick daerom den Doop van haer niet begheeren / om dat sy alleenlijck dienaers zyn / ende gheene autheuren daer van ?

Peenius pag. 120. Indien de Heylighen , soo dickwils als Godt op deser aerde door hen , goddelijcke weldaden ghegeven heeft , niet ghewilt hebben , dat de menschen over hen soudent verwonderen , dar-se niet op hen , maer op Godt sou-

souden sien, ghelick bli, ckt *Act. 3. 12. cap. 10. 26. cap. 14. 13. &c.*
Soo sullen sy waerlijk in den staet der heerlijckheydt ghe-
voert zijade, alsoo ghesint zijn, en volghens dien gheentus
begheeren, dat-se diehalven religieuselijck aengheroepen
worden.

Antw. Daerom en laet het pinceel niet te twefen
het instrument banden schilder / om dat men den
schilder / ende niet het pinceel de konste toe-schijft,
alsoo en laten de Apostelen / die mirakels ghedaen
hebben / gheen instrumenten Gods te zijn / al-hoe
wel sy dit toe-schrijven aen Godt: ende schoon het
pinceel niet en kan eyghentlijck konstigh ghenoemt
worden (ghelijck Bellarmius spreekt van de penne)
het pinceel blijft eben wel het instrument / door het
welcke den schilder sijn werck uptgheboert heeft.
Dan ghelijcken / en moghen de Apostelen / die mira-
kels ghedaen hebben / niet almachtigh ghenoemt
worden / nochtans en laten se daerom gheen instru-
menten Gods te zijn.

HET V. CAPITTEL.

Van het vertrouwen te stellen op de Heylighen.

Peenius.

HY moet alleen religieuselijck aenghebeden worden, op
welcken men sijn vertrouwen, ende hope des herren
stellen magh. Want het vertrouwen, ende de aenroepinghe
hanghen aen malkander. *Plal. 2. 13. Wel gheluck salig is zijne
alle die op hem betrouwen.* Verghelcken met *Joël 2. 32. &c.*

Antw. Waer upt bewijst ghy my / dat men het
betrouwen des herren moet stellen op Godt al-
leen: want de Schrifturen / die van u hier byghe-
bracht worden / en segghen niet anders / als dat hy ve-
ligh is, die sijn vertrouwen op Godt stelt, oft dat men sijn
ver-